

дослідними і технологічними центрами, новими університетами, житловими масивами, парками і установами культури.

Перший такий проект з'явився в 1982 році: було обрано 19 зон, рівномірно розташованих на чотирьох островах країни. Технополіс має перелік чітких «параметрів»: розташування у 30 хвилини їзди від міст-батьків (з населенням не менше 200 тис. чол.) і в межах 1 дня їзди від Токіо, Нагої чи Осаки; площа не більше 500 кв. миль; сучасні підприємства, університети і дослідні центри поєднані зі зручними для життя районами; гармоніювання з місцевими традиціями і природними умовами. Технополіс має свій, обов'язковий до виконання всіма, статут. Будівництво технополісів фінансується в основному на регіональному рівні – за рахунок місцевих податків, внесків корпорацій та різних видів пільг, що надаються центральною владою. Стрижнем цілого ряду технополісів (Хіросіми, Убс, Кагосіми) є будівництво наукових містечок типу Цукуба. Деякі задовольняються розширенням наукових і інженерних факультетів місцевих університетів. Більшість університетів створюють центри «прикордонної технології» – інкубатори спільних досліджень і венчурного бізнесу.

Змішану модель наукових парків представляє парк Франції «Софія Антиполіс» – найбільший з них, розташований на Рив'єрі, на площі понад 2000 га, з числом зайнятих близько 6000 осіб.

Загалом наукові парки за своєю сутністю є ядром науково-технологічної діяльності, виконуючи рушійну функцію локомотиву інноваційного розвитку регіону. Головною метою наукових парків виступає збільшення добробуту регіону через створення умов для комерціалізації знань і технологій шляхом об'єднання на своїй території великих технологічних компаній і стартапів, університетів і інноваційних компаній, а також формування активного бізнес-середовища та створення майданчиків й інфраструктури для інноваційної діяльності. Тим самим, наукові парки сприяють трансферту технологій, створенню робочих місць для висококваліфікованих кадрів з гідною оплатою праці, розвивають культуру інновацій і підприємництва.

Отже, наукові парки є чудовим осередком для співпраці бізнесу та інститутів знань у рамках глобальної економіки. Наукові і технологічні парки сприяють економічному розвитку та підвищенню конкурентоспроможності регіонів та міст шляхом створення нових можливостей для бізнесу, зокрема для започаткування інноваційних підприємств, створення нових робочих місць для висококваліфікованих кадрів та посилення співпраці між академічними університетами і приватним сектором

ЛІТЕРАТУРА

1. *Офіційний сайт Державного комітету України з питань науки, інновацій і інформатизації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dknii.gov.ua/>.*

2. *Ревуцький С. Основні передумови та загальні риси розвитку технологічних парків у високорозвинених країнах світу //Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим 121 доступу: <http://www.ndiiv.org.ua/ua/library/view-osnovni-peredumovy-ta-zahalnirysy-rozvytku-tekhnolohichnykh-parkiv-u-vysokorozvynenykh-krajnakh-s.html>.*

ТЕТЯНА КЕРІМОВА
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Комар Н. В.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційний розвиток сьогодні визнано найбільш перспективним шляхом створення високоефективної сучасної економіки в переважній більшості держав світу. За даними ОЕСР, понад 50% світового економічного зростання забезпечується за рахунок

впровадження інновацій. У розвинених економіках створення інноваційних продуктів відпрацьовано протягом кількох десятиліть на досить високому рівні, що дозволяє їм просувати свою продукцію на світовий ринок з високим відсотком використаних інновацій. У США цей відсоток складає більш 40, в Японії – близько 30. Для порівняння, Україна продає за кордон товари, до створення яких додається науковий потенціал в обсязі 0,5% від загального обсягу експорту. Якщо в західному світі питома вага інноваційно-активних підприємств сягає 60-70%, то в Україні вона не перевищує 11-12%.

Глобальною світовою тенденцією двох останніх десятиріч є поступове збільшення обсягів витрат держави і приватного сектора на науково-дослідні розробки (частка приватних інвестицій зростає швидшими темпами), зростання наукоємності ВВП. За прогнозами експертів, річний обсяг ринку високотехнологічної продукції зросте у найближчі 20 років у 5 разів, а обсяг ринку сировини – лише у 2 рази.

Багато країн вже досягли позитивних успіхів, просуваючись по шляху створення постіндустріальних економік. Найбільший абсолютний розмір витрат на науково-дослідні розробки традиційно характерний для США та Японії, а серед країн ЄС – для Німеччини і Великобританії.

Так, США продовжують домінувати в сучасній світовій економіці за основними напрямками досліджень й розробок. У США інноваційна політика є результатом сукупної дії понад 40 міністерств та відомств федерального уряду, що здійснюють фінансування досліджень та розробок. Згідно з наявними в США оцінками на 1 дол. США, вкладений в НДДКР, припадає 9 дол. США зростання ВВП. Так, за даними Американської Асоціації розвитку науки, у 2012–2013 рр. у США на науково-дослідні розробки виділялося асигнувань на суму більше 143 млрд. дол. США щорічно. У 2013 р. відбулося зростання фінансування НДДКР у пріоритетні галузі для підвищення конкурентоспроможності національної економіки (охорона здоров'я, оборона, енергетика, захист навколишнього середовища). Слід зауважити, що основна частина фундаментальних досліджень фінансується за рахунок бюджету, більшість із яких виконують університети, які є основою національної інноваційної системи США. Наприклад, у США більше 60% фундаментальних розробок фінансує федеральний уряд, у т. ч. у військовій та космічній сферах, а приватні компанії – лише 16%.

Система державного управління інноваційним розвитком Японії передбачає використання різноманітних форм й методів впливу на інноваційний розвиток, що забезпечує технологічний прорив країни. Так, в Японії частка державних витрат на НДДКР становить 20% всіх витрат на науку і близько 1,5% витрат на НДДКР у промисловість, що є найнижчим показником серед розвинених країн. Тобто Японія витрачає біля 5 трлн. ієн у рік на розвиток науково-технічної галузі.

Серед країн ЄС провідне місце за величиною витрат на науково-дослідні та експериментально-конструкторські розробки (НДЕКР) займає Німеччина. Вони становили у 2011 р. більше 60 млрд. євро, у тому числі 45,7 млрд. євро – витрати німецьких компаній, що мають тенденцію до зростання.

У більшості європейських країн, зокрема, у Німеччині значне місце посідає проектне фінансування – 49% (43% – інституційне)». Відмінною рисою проектного фінансування у Німеччині є тандем Projektträger та KfW. Projektträger (буквально «носії проектів») – це організації з управління проектами федеральних та земельних міністерств – 26 профільних установ на базі великих наукових центрів, компетенції яких полягають в оцінці та відборі проектів, але не пов'язані з їх фінансуванням. Роль основного провайдера коштів державного бюджету на дослідницькі програми виконує банківська група KfW.

Для стимулювання промислових інновацій у Німеччині діє Програма підтримки промислових колективних досліджень (IGF), яка полягає у забезпеченні потреб МСП у наукових розробках промислової спрямованості з високим комерційним потенціалом через залучення до співпраці дослідницьких установ. Для стимулювання передачі знань від вузівського сектору в промисловість у Німеччині реалізується програма «Дослідження технологічних вузів спільно з підприємствами» (FHprofUnd), а також започатковано ініціативу «Кваліфікація та приєднання» (Abschluss und Anschluss).

Принциповою відмінністю Німеччини від Франції та багатьох інших країн є те, що для заохочення створення й розвитку інноваційних МСП Німеччина практично не застосовує фіскальні стимули, зокрема податкові відрахування щодо витрат на ДР, вважаючи цей непрямий захід підтримки невігідним інструментом поточної інноваційної політики країни. Уряд Німеччини активно залучає МСП до страхування експорту нових технологій та високотехнологічних товарів від економічних й політичних ризиків здебільшого за допомогою страхового товариства *Hermes Burschaften*. Також в рамках розвитку страхування експорту уряд Німеччини ввів з 1 січня 2010 року спеціальну програму страхування експортних кредитів.

Щодо Великобританії, то урядом планується найближчими роками збільшити сукупні витрати на науково-дослідну діяльність до 39 млрд. ф. ст. Ключовим механізмом держаної підтримки розвитку науки та високих технологій у Великобританії є застосування податкових пільг у сфері інноваційної діяльності. Податкові механізми симулювання інноваційного розвитку, що діють у Великобританії, дозволяють реально знизити витрати компаній на інвестиції у НДДКР та підвищити рівень власних відшкодувань у цю сферу.

Отже, як показує світова практика, фінансова підтримка інноваційної діяльності є одним з найважливіших чинників стимулювання її розвитку. Крім прямого фінансування НДДКР та інноваційних витрат, зростає роль непрямих методів та механізмів державного регулювання інноваційних процесів.

МАРІЯ ЛИЗУН

СТАНОВЛЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Прискорені глобалізаційні процеси, які відбуваються в сферах світової торгівлі, інвестицій, валютно-кредитних відносин спричиняють появу нових викликів та змінюють економічну політику держав. Для ефективного функціонування держави необхідний безперервний процес мобілізації, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів між її галузями. В таких умовах ключовим елементом ефективного функціонування кожної національної економіки виступає розвинений ринок цінних паперів. Саме ринок цінних паперів з відповідною йому системою інститутів являє собою сферу відносин, у якій формуються основні джерела економічного зростання, а також концентруються і розподіляються інвестиційні ресурси.

Вітчизняний ринок цінних паперів знаходиться на початковій фазі свого становлення. Ключовим показником розвитку ринку цінних паперів та фінансової системи держави вцілому є частка капіталізації лістингових компаній у ВВП держави. Як свідчать дані, які наведені у табл. 1, акціонерний капітал найбільш розвинений у США та Великій Британії, тоді як в Україні ця цифра поки що невелика.

Таблиця 1

Співвідношення капіталізації лістингових компаній до ВВП, % [1]

Назва країни		2009	2010	2011	2012
БРІК	<i>США</i>	108,5	108,9	104,3	114,9
	<i>Бразилія</i>	72	72,1	49,6	54,6
	<i>Росія</i>	70,5	67,5	42,9	43,4
	<i>Індія</i>	86,6	95,9	54,9	68,6
	<i>Китай</i>	100,3	80,3	46,3	44,9
Європа	<i>Франція</i>	75,3	75,6	56,6	69,8
	<i>Німеччина</i>	39,3	43,5	32,9	43,4
	<i>Італія</i>	15	15,6	19,7	23,8
	<i>Великобританія</i>	128,1	137,7	118,7	122,2
	<i>Польща</i>	31,4	40,5	29,9	36,3
СНД	<i>Вірменія</i>	1,6	0,3	0,4	1,3
	<i>Казахстан</i>	50	41	23	11,5
	<i>Україна</i>	12,6	15,9	13,7	19,7